

Številka: 1810-1/2020-41(013)
Ljubljana, 31.1.2020

Olivera Stanojević Jerković, dr. med., spec.
NIJZ OBMOČNA ENOTA MARIBOR
Prvomajska ulica 1

2000 Maribor

Zadeva: Letno poročilo o delovanju Programa Svit za obdobje od 1.1. do 31.12.2019

SLOVENIJA:

Od 1.1. do 31.12.2019 je bilo v program povabljenih 308.155 oseb in 306.995 osebam je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 201.352 oseb (65,59 %). Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 12.260 (6,09 %) oseb. V programu ni želelo sodelovati 325 oseb (0,11 %). Komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata na prikrito krvavitev blata je bil poslan 189.206 osebam. Za analizo primerne vzorce je do 31.12.2019 vrnilo 179.899 (94,66 %) oseb. Med analiziranimi osebami je imelo 168.949 (93,91 %) oseb negativen izvid in 10.950 (6,09 %) oseb pozitiven izvid. Presejane¹ je bilo 61,30 % povabljene populacije. V letu 2019 je bilo izvedenih 10.736 kolonoskopij v 23 pooblaščenih kolonoskopskih centrih.

Vabljenje ciljne populacije po mesecih prikazuje Tabela 1.

Podrobnejša analiza odzivnosti² po zdravstvenih regijah (glej Tabelo 2) je pokazala najvišjo odzivnost vabljenih v program v zdravstveni regiji Kranj (69,48 %), najnižjo pa v zdravstveni regiji Koper (61,96 %).

¹ Presejanost je določena kot količnik med številom oseb, ki so vrnile complete vzorcev blata (ne glede na to, ali so bili ustrezni za analizo ali ne) v obdobju od 1.1.2019 do 31.12.2019, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so vrnile complete vzorcev blata in številom oseb, ki jim je bilo poslano in vročeno vabilo minus številu oseb z izključitvenimi kriteriji v obdobju od 1.1.2019 do 31.12.2019, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene oz. imele evidentiran izključitveni kriterij.

² Odzivnost na poslana vabila je določena kot količnik med številom oseb, ki so vrnile podpisano izjavo o sodelovanju v Programu Svit v obdobju od 1.1.2019 do 31.12.2019, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene in številom oseb, ki jim je bilo vabilo poslano v obdobju od 1.1.2019 do 31.12.2019, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene minus številu oseb, ki jim vabilo ni bilo vročeno v istem obdobju, ne glede na to, v katerem presejalnem krogu so bile povabljene.

Tabela 1. Vabljenje oseb ciljne populacije v Program Svit v letu 2019

Mesec vabljenja	Letnica rojstva												
	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Januar	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Februar	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Marec	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
April	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Maj	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Junij	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Julij	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Avgust	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
September	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
Oktober	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
November	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969
December	1945	1947	1949	1951	1953	1955	1957	1959	1961	1963	1965	1967	1969

Tabela 2. Odzivnost vabljenih v Program Svit na ravni Slovenije in po zdravstvenih regijah v letu 2019

Zdravstvena regija	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Celje	64,72%	58,69%	70,53%
Koper	61,96%	56,64%	67,04%
Kranj	69,48%	65,72%	72,94%
Ljubljana	66,79%	60,89%	72,18%
Maribor	62,82%	57,09%	68,27%
Murska Sobota	63,59%	59,28%	67,64%
Nova Gorica	68,68%	64,35%	72,96%
Novo mesto	66,71%	60,94%	72,31%
Ravne na Koroškem	65,79%	59,96%	71,38%
Slovenija	65,59%	60,12%	70,74%

Odkritih je bilo 172 primerov raka debelega črevesa in danke, 2.016 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka. Tabela 3 prikazuje vrsto in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2019. Navedeni podatki so odraz preliminarne analize na dan 13.1.2020.

Tabela 3. Vrsta in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2019

Odkrita patologija	število	delež
Karcinom	172	1,90%
Suspektno za karcinom	28	0,31%
Limfom	1	0,01%
Nevroendokrini tumor	9	0,10%
Napredovali adenom	2.016	22,25%
Ne-napredovali adenom	3.056	33,72%
Sesilna serirana lezija	363	4,01%
Hiperplastični polip	423	4,67%
Druge ne-neoplastične najdbe	342	3,77%
Histološki izvid ni vnešen	2	0,02%
Najdbe brez vzorcev za histologijo	1.625	17,93%
Brez najdb	1.025	11,31%
Skupaj	9.062	100%

ZDRAVSTVENA REGIJA MARIBOR:

Od 1.1. do 31.12.2019 je bilo v program povabljenih 49.944 oseb, od tega 24.447 moških in 25.497 žensk. 49.705 osebam, od tega 24.254 moškim in 25.451 ženskam, je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 31.223 (62,82 %) oseb, od tega 13.847 (57,09 %) moških in 17.376 (68,27 %) žensk. Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 1.663 (5,33 %) oseb, od tega 752 moških in 911 žensk. V programu ni želelo sodelovati 56 oseb (0,11 %), od tega 24 moških in 32 žensk. Od 27.997 vrnjenih kompletov vzorcev blata primernih za analizo je bilo 26.192 (93,55 %) testov negativnih in 1.805 (6,45 %) testov pozitivnih. Presejane je bilo 58,55 % povabljene populacije. Odzivnost vabljenih po občinah prikazuje Tabela 4.

V letu 2019 je 1.463 oseb s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu prvič opravilo kolonoskopijo. Odkritih je bilo 27 primerov raka debelega črevesa in danke, 296 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka.

Tabela 4. Odzivnost vabljenih v zdravstveni regiji Maribor po občinah v letu 2019

Občina	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Oplotnica	72,81%	71,43%	74,09%
Markovci	72,02%	70,18%	73,68%
Kidričevo	68,55%	62,33%	74,80%

Starše	68,38%	63,77%	72,83%
Dornava	68,15%	63,24%	73,13%
Rače-Fram	67,61%	63,97%	71,01%
Ptuj	66,53%	61,49%	71,21%
Pesnica	66,00%	59,16%	72,13%
Hajdina	65,71%	58,94%	72,76%
Slovenska Bistrica	65,62%	61,37%	69,66%
Destrnik	64,97%	55,22%	76,30%
Lenart	64,55%	59,71%	69,37%
Ormož	63,96%	58,79%	69,03%
Gorišnica	63,91%	56,18%	71,58%
Poljčane	63,89%	61,06%	66,67%
Ruše	63,68%	60,11%	67,12%
Videm	63,61%	57,76%	70,68%
Selnica ob Dravi	63,57%	55,46%	72,01%
Miklavž na Dravskem polju	63,17%	56,90%	69,27%
Sveti Tomaž	63,13%	60,26%	65,85%
Sвета Ana	62,62%	63,27%	62,03%
Sвета Trojica v Slovenskih goricah	62,39%	62,72%	62,09%
Duplek	62,36%	59,11%	65,31%
Benedikt	61,34%	54,07%	68,60%
Hoče-Slivnica	61,31%	55,09%	67,15%
Majšperk	61,00%	51,43%	70,25%
Maribor	60,81%	54,05%	66,93%
Podlehnik	60,55%	56,14%	65,38%
Šentilj	60,32%	55,26%	65,01%
Žetale	59,89%	52,58%	67,78%
Središče ob Dravi	59,81%	52,98%	67,32%
Makole	59,75%	53,04%	68,31%
Lovrenc na Pohorju	59,73%	53,99%	65,63%
Kungota	58,95%	50,80%	67,61%
Cerkvenjak	57,44%	51,39%	63,45%
Juršinci	55,28%	48,80%	62,18%
Zavrč	54,55%	50,43%	58,62%
Sveti Andraž v Slov. goricah	54,12%	48,42%	61,33%
Trnovska vas	53,55%	44,57%	62,64%
Sveti Jurij v Slovenskih goricah	53,05%	46,00%	59,63%
Cirkulane	51,99%	49,27%	55,23%
Maribor	62,82%	57,09%	68,27%

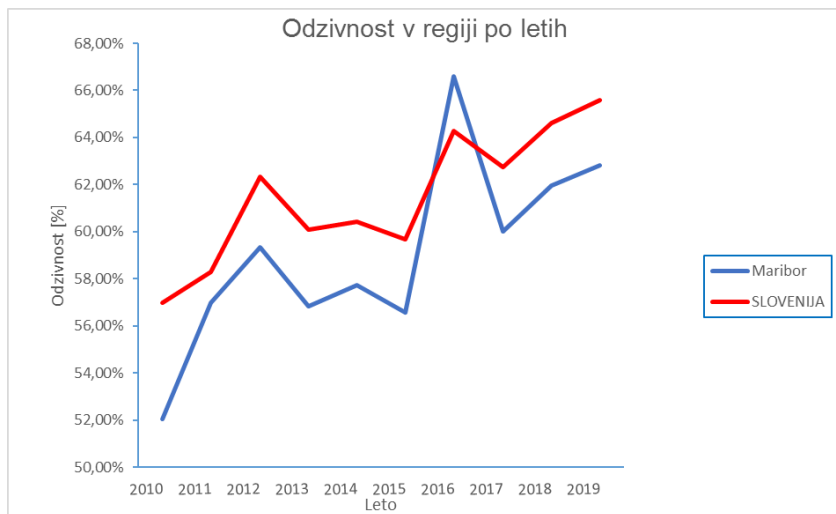
Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2015 do 2019 prikazuje Tabela 5. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Maribor v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji prikazuje Graf 1.

Tabela 5. Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2015 do 2019 v zdravstveni regiji Maribor

Občina	2015	2016	2017	2018	2019
Benedikt	52,30%	60,37%	58,57%	62,13%	61,34%
Cerkvenjak	44,81%	57,71%	56,07%	60,70%	57,44%
Cirkulane	44,13%	44,51%	47,25%	49,35%	51,99%
Destriak	56,53%	65,99%	65,96%	67,44%	64,97%
Dornava	57,22%	65,07%	64,16%	62,86%	68,15%
Duplek	59,04%	61,92%	60,22%	63,65%	62,36%
Gorišnica	55,51%	61,10%	59,07%	62,56%	63,91%
Hajdina	59,35%	62,97%	61,03%	62,16%	65,71%
Hoče - Slivnica	55,86%	61,70%	60,40%	61,50%	61,31%
Juršinci	47,08%	56,25%	53,44%	61,79%	55,28%
Kidričevo	64,04%	65,31%	65,48%	63,78%	68,55%
Kungota	55,15%	52,98%	55,26%	54,69%	58,95%
Lenart	57,46%	62,80%	60,49%	64,65%	64,55%
Lovrenc na Pohorju	56,92%	62,79%	60,31%	67,81%	59,73%
Majšperk	58,70%	64,45%	59,84%	60,15%	61,00%
Makole	63,29%	68,66%	64,83%	71,90%	59,75%
Maribor	55,53%	60,02%	58,58%	59,78%	60,81%
Markovci	58,93%	67,26%	65,31%	67,71%	72,02%
Miklavž na Dravskem polju	61,73%	66,07%	63,49%	63,46%	63,17%
Oplotnica	59,64%	64,17%	68,81%	69,01%	72,81%
Ormož	54,35%	61,11%	58,88%	60,43%	63,96%
Pesnica	54,24%	60,58%	57,69%	61,05%	66,00%
Podlehnik	50,16%	50,33%	57,19%	54,33%	60,55%
Poljčane	59,45%	69,71%	62,31%	64,98%	63,89%
Ptuj	62,57%	66,38%	64,00%	65,94%	66,53%
Rače - Fram	59,63%	67,17%	62,58%	65,64%	67,61%

Ruše	54,97%	59,05%	59,95%	59,40%	63,68%
Selnica ob Dravi	55,03%	66,24%	60,08%	66,03%	63,57%
Slovenska Bistrica	59,59%	64,70%	63,36%	64,24%	65,62%
Središče ob Dravi	53,66%	61,72%	55,73%	62,87%	59,81%
Starše	60,61%	67,99%	63,64%	69,88%	68,38%
Sveta Ana	48,20%	54,63%	56,45%	57,57%	62,62%
Sveta Trojica v Slovenskih goricah	52,80%	57,38%	54,28%	60,87%	62,39%
Sveti Andraž v Slovenskih goricah	44,44%	54,14%	44,83%	55,76%	54,12%
Sveti Jurij v Slovenskih goricah	45,30%	59,01%	46,74%	59,06%	53,05%
Sveti Tomaž	56,48%	69,80%	58,81%	65,89%	63,13%
Šentilj	51,63%	60,54%	59,63%	65,63%	60,32%
Trnovska vas	52,98%	55,49%	56,82%	62,64%	53,55%
Videm	58,63%	58,42%	62,72%	59,70%	63,61%
Zavrč	43,86%	45,49%	44,31%	53,11%	54,55%
Žetale	51,93%	55,29%	51,67%	53,05%	59,89%
Maribor	56,59%	66,58%	60,00%	61,96%	62,82%

Graf 1. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Maribor v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji

Ob kakršnikoli objavi teh podatkov je potrebno navesti vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka.

Po podatkih preventivnih centrov iz zdravstvene regije Maribor v regiji deluje pet Svitovih kontaktnih točk, katerih naslovi in kontaktne osebe so navedeni v Tabeli 6.

Tabela 6. Seznam Svitovih kontaktnih točk v zdravstveni regiji Maribor

Zdravstveni dom	Naslov	Kontaktna oseba
dr. Adolfa Drolca Maribor	Sodna ulica 13, 2000 Maribor	Maja Bizjak, Nataša Vidnar
Lenart	Maistrova ulica 22, 2230 Lenart	Jasmina Lah Vreča
Ormož	Ulica dr. Hrovata 4, 2270 Ormož	Marjana Kelenc, Špela Šerod
Ptuj	Potrčeva 19a, 2250 Ptuj	Uroš Železnik
Slovenska Bistrica	Partizanska ulica 30, 2310 Slovenska Bistrica	Brigita Kolmanič, Silvija Lunder

Vam in vašim strokovnim sodelavcem, ki delujejo pri promociji Programa Svit v vaši območni enoti, se za dosedanje sodelovanje v programu najlepše zahvaljujemo. Podpora Programu Svit pri implementaciji na regijski ravni je zlasti na področju komuniciranja s prebivalstvom, lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami izredno pomembna.

Prosimo vas, da si s svojimi strokovnimi sodelavci tudi v prihodnje intenzivno prizadevate pri promociji Programa Svit, s posebnim poudarkom na občinah, kjer je odzivnost v program nizka. Analiza podatkov o odzivnosti v letu 2019 je v primerjavi z odzivnostjo v letu 2018 pokazala upad odzivnosti v 19 občinah. Posebej bi radi opozorili na nizko odzivnost pri moških, saj je v regiji pet občin z odzivnostjo nižjo od 50%.

Posebno pozornost velja posvetiti prepoznavanju razlogov, ki so do upada v odzivnosti pripeljali. Hkrati spodbujamo nadaljevanje sodelovanja z nevladnimi organizacijami, lokalnimi skupnostmi ter zdravstvenimi delavci osnovnega zdravstvenega varstva, saj si želimo, da bi s skupnimi aktivnostmi tudi v prihodnje stremeli k izboljšanju aktivnosti v vaši regiji.

Prosimo vas, da jih seznanite z odzivnostjo in potekom Programa Svit v vaši regiji. Vsa podrobnejša pojasnila o organiziranju Svitovih dogodkov lahko dobite pri strokovnih sodelavkah za komuniciranje Špeli Fistrič in Nuši Kerč (programsvit@nijz.si). Tiskana gradiva za promocijo Programa Svit do nadaljnjega naročate preko programsvit@nijz.si.

S spoštovanjem,

dr. Dominika Novak Mlakar, dr. med. spec.
Vodja Programa Svit

Pripravil:
Gregor Mežek, dipl. jav. upr. (UN)

Priloga 1 : Poročilo o delovanju Programa Svit za obdobje od 1.1. do 31.12.2019.

V vednost:

- Marija Hanželj
- Metka Petek Uhan
- Suzana Kert